

Viborg Kommune
Børnehuset Møllehøj

PÆDAGOGISK LÆREPLAN 0-2 ÅR

Hjernen&Hjertet

RAMBOLL

Indholdsfortegnelse

1 INDLEDNING	3
1.1 Indledning	3
1.2 Værdier	4
1.3 Pædagogiske principper	5
1.4 Læringsforståelse	5
2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE PÆDAGOGISKE LÆREPLANSTEMAER	7
2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL	7
2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV	8
2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION	8
2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN	9
2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	10
2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	10
3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	12
3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN	12
3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER	12
3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION	13
3.4 METODER TIL EVALUERING	13
3.5 DAGTILBUDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS	13
4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER	15
4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	15
4.2 SOCIALE KOMPETENCER	16
4.3 SPROGLIG UDVIKLING	17
4.4 KROP OG BEVÆGELSE	18
4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER	19
4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER	20
5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE	22
5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ	22
5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER	22
6 AFSLUTNING	23

1 INDLEDNING

1.1 Indledning

Kommunens fastsatte indledning

Den pædagogiske læreplan skal ses som et arbejdsredskab til at kvalificere og dokumentere 0-6-åriges læring og udvikling. Vi har i Viborg Kommunes Dagtilbud særlig fokus på de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene. Læreplanen skal sikre, at børnenes trivsel, udvikling og læring er i fokus, så børnene i samarbejde med forældre bliver rustet til at mestre de udfordringer, de møder. Læreplanen skal bruges som et dagligt, pædagogisk redskab til planlægning, refleksion, evaluering og dermed til udvikling af kvaliteten i de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene.

I Dagtilbud i Viborg Kommune rettes blikket mod kerneopgaven – opgaven vi løser sammen til gavn for barnet. Når vi udarbejder den pædagogiske læreplan, skal vi have forståelse for kerneopgaven, og bevidstheden om, hvordan vi sammen løser opgaven, skal være indeholdt i de opstillede mål og tiltag.

Ledelsen bør sikre, at bestyrelsen får forelagt det arbejde, som ledelse og personale foretager i forbindelse med udarbejdelsen, godkendelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

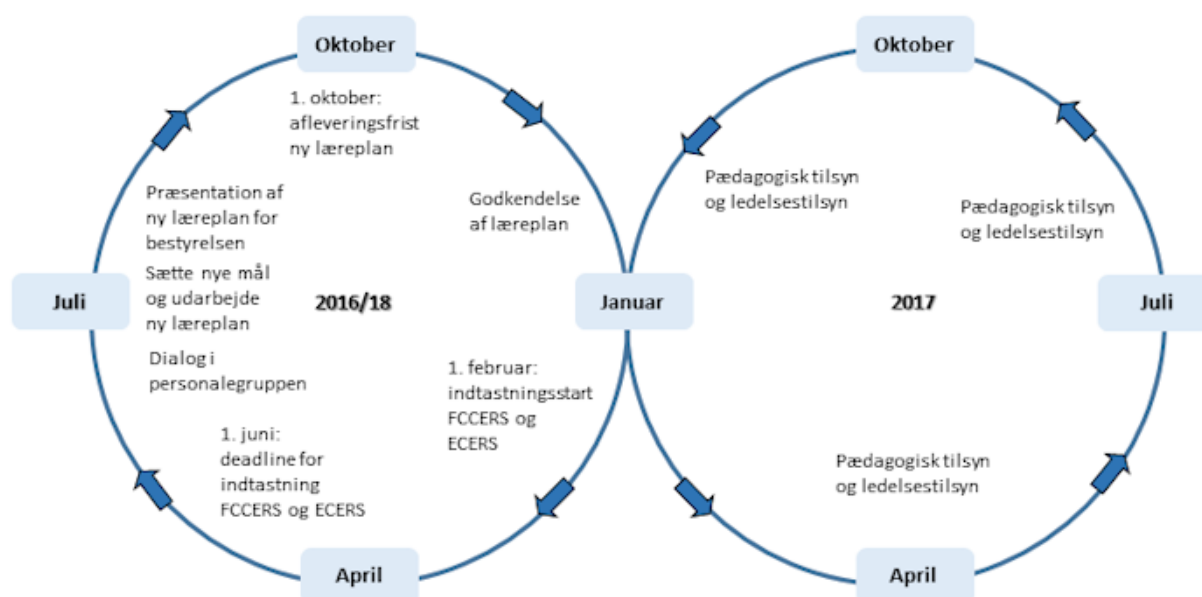
Denne pædagogiske læreplan er gældende for perioden 2017 til 2018.

Dagtilbuddets indledning

Vi har arbejdet med Den pædagogiske læreplan på p-møder og taget udgangspunkt i tidligere Læreplan og ECCERS + FCCERS. Vi har beskrevet hvordan vi opfylder målene samt hvordan vi undervejs vil sikre at vi er på rette kurs. Forældrerådet har været desværre ikke denne gang været aktive i udformningen af læreplanen.

Den pædagogiske læreplan er vores arbejdsredskab og omhandler arbejdet med de seks læreplanstemaer, den pædagogiske praksis, børnemiljøet samt beskrivelse af de metoder vi vil anvende i arbejdet.

Illustration 1

1.2 Værdier

Kommunens fastsatte værdier

Værdisættet fra "Lys i øjnene" udgør det fælles grundlag for arbejdet med børn i Viborg Kommune:

- Ethvert barn er unikt og kompetent og skal mødes som sådan.
- Børn deltager aktivt i sunde fællesskaber. Derfor vil vi skabe sammenhæng og helhed i børns liv.
- Børn er forældrenes ansvar. Derfor samarbejder vi med forældrene om deres børns udvikling og trivsel.
- Børn møder engagerede og faglig kompetente voksne. Derfor anvender vi den viden, der virker.
- Alle arbejder målrettet med en sundhedsfremmende, forebyggende og tidlig indsats. Derfor har vi særligt fokus på det brede tværfaglige samarbejde i nærmiljøet.

Derudover er "Det Strategiske Hus" Viborg Kommunes samlede vision, mission og strategi for dagtilbud. Vi vil:

- Være anerkendende og fokusere på børnenes ressourcer.
- Understøtte læring i børnefællesskaber.

Dagtilbuddets værdier

Troværdighed og gensidig respekt ser vi som helt grundlæggende for, at vi kan lykkes som pædagogisk personale i samværet med børnene, i samarbejdet med forældrene og i personalegruppen. Engagement ser vi som den drivkraft, der sikrer, at vi hver dag kan møde barnet, forældrene og hinanden med empati og faglig nysgerrighed. Vi mener, at disse værdier vil være at finde som en rød tråd gennem denne pædagogiske læreplan.

1.3 Pædagogiske principper

Kommunens fastsatte pædagogiske principper

1. Princip: Det pædagogiske arbejde skal tilrettelægges, så det enkelte barn sikres den bedst mulige udvikling og læring i hele dets hverdag.
2. Princip: Der skal være fokus på at skabe de bedst mulige læringsmiljøer, hvor der tages hensyn til barnets perspektiv og det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.
3. Princip: De professionelle guider alle børn i forhold til at opleve værdien af fællesskab.
4. Princip: Dialog og samarbejde med forældre og netværk er en naturlig del af arbejdet med at sikre børns trivsel og læring.
5. Princip: Der fremmes en kultur, hvor arbejdet med IT er en naturlig del af det daglige arbejde.

Dagtilbuddets principper

1. Princip: Vi tager udgangspunkt i det enkelte barns behov under hensyntagen til fællesskabet
2. Princip: Bruger et anerkendende sprog
3. Princip: Udfordrer børnenes fantasi og give mulighed for bevægelse inde og ude
4. Princip: Støtte barnets læring i alle hverdagssituationer
5. Princip: Fremmer børnenes nysgerrighed, som en vigtig forudsætning for meningsfuld læring
6. Princip: Forældresamarbejdet er i fokus
7. Princip: Børnene deltager aktivt i de daglige gøremål

1.4 Læringsforståelse

Kommunens fastsatte læringsforståelse

Jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud":

Tidlig læring er centralt for udvikling af børns potentialer og kompetencer. Oplevelsen af tryghed og tillid er de bedste betingelser for læring og udvikling. Tilknytningen er af stor betydning for børns udviklings- og læringsprocesser.

Læring handler om dannelse og udvikling og er en forandringsproces, der fremmer tilegnelsen af nye kompetencer. Det er en proces, hvor barnet omformer og udvikler sin viden, forståelse og færdigheder.

Begreberne læring og udvikling går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig og udvikler sig, når det lærer. Begrebet læring kan også være et synonym for socialisering og/eller dannelse og knytter sig til barnets refleksion, handlinger og identitet.

En af de grundlæggende tanker bag den pædagogiske læreplan er, at hvert barn er medskabere af sin egen læring – en læring, som personalet skal støtte, guide og udfordre, hvad enten der er tale om planlagte aktiviteter eller spontant opståede situationer. Derfor har hele læringsmiljøet en betydning for børnenes udvikling og læring.

Ved læringsmiljø forstås bredt dagtilbuddets kultur og atmosfære, personalets rolle, de fysiske rammer, organiseringen og de metoder, der bliver brugt i de enkelte dagtilbud til at fremme børnenes læring.

Man kan også sige, at læring på en gang foregår i et spændingsfelt mellem det kognitive, psykodynamiske og samfundsmæssige - altså mellem barnets erkendelse, mestring, motivation, følelser og omgivelserne.

Dagtilbuddets læringsforståelse

Vi tager udgangspunkt i den anerkendende pædagogik hvor læringsmiljøer og fællesskaber tilgodeser alle børn.

Læringsmiljøer skal forstås meget bredt; kulturen og atmosfæren i huset, personalet, de fysiske rammer, strukturen, aktiviteterne og de metoder der bruges til at fremme børnenes læring.

Der er de formelle læringsmiljøer og de uformelle læringsfællesskaber.

De formelle læringsmiljøer er ex.: måltiderne og de voksenstyrede fælles aktiviteter.

De uformelle læringsfællesskaber er de fællesskaber der spontant opstår imellem børnene, eller mellem børn og voksne. De kan være baseret på venskaber, fælles interesser og nysgerrighed.

For at støtte op om legerelationer, har vi indrettet de fysiske rammer med mange små åbne/lukkede områder, hvor børnene kan lege uforstyrrede. Der er steder, hvor der er mulighed for ro og fordybelse og andre steder er der mulighed for fysiske udfoldelse.

Illustration 2

	Børn har ringe indflydelse på form og indhold	Børnene har høj indflydelse på indhold og form
De voksne har høj grad af indflydelse på indhold og form	1. Læringsrum Voksenskabtlæring. Den voksne går foran barnet. Den voksne har sat et bestemt indhold på programmet. Børnene skal lære noget bestemt.	2. Læringsrum Voksenstøttet læring. Den voksne går ved siden af barnet. Den voksne støtter og udvikler sammen med børnene. Børnenes medbestemmelse er medtænkt i projekter og aktiviteter. Støtte børns læring gennem samtaler. F.eks. følge børnenes spor.
De voksne har lav grad af indflydelse på indhold og form		3. Læringsrum Leg og spontane oplevelser. Den voksne går bag ved barnet. Den voksne skaber muligheder og udfordringer gennem tilrettelæggelse af et miljø for leg og oplevelser. De pædagogiske handlinger ligger underforstået i miljøet. F.eks. ved overvejelser over legepladsens indretning.

Fig. 1: De tre læringsrum (Basil Bernstein 2001)

2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE PÆDAGOGISKE LÆREPLANSTEMAER

2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

Kommunens fastsatte overordnede læringsmål:

For at børnene kan mestre eget liv og bliver robuste, har det jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud" betydning, at:

- de professionelle gennem fællesskabet giver børnene mulighed for at lære at samarbejde og være en del af et struktureret og ustruktureret samvær
- de professionelle giver børnene mulighed for, at de kan mærke sig selv, sætte ord på følelser og behov
- de professionelle giver børnene mulighed for at tænke over egne handlinger og have omtanke for andre.

Disse almene kompetencer bliver udviklet i læringsmiljøer, hvor børn og voksne er sammen om aktiviteter, der stimulerer barnets sprog, motorik, viden om natur og naturfænomener samt kunst og kultur.

Jf. "Lys i øjnene" er det Byrådets mål:

- at børn bliver så dygtige, som de kan, trives og bliver livsduelige voksne. Det gør vi ved at inddrage og aktivere børnene i læringsprocessen og lade dem anskueliggøre den
- at børn, forældre og professionelle indgår i et forpligtende samarbejde. Det gør vi bl.a. ved at sætte ind på sprogområdet og herunder yde en særlig indsats for familier med flere sprog

Dagtilbuddets overordnede læringsmål:

ALLE børn skal trives, udvikle sig og lære mest muligt.

Vores mål er, at børnene udvikler selvværd, robusthed og livsduelighed. De skal opleve sig selv som selvstændige individer med egne følelser og meninger. Det enkelte barn skal lære at mærke egne grænser og at kunne sige til og fra i forhold til disse. Barnet skal opleve, at det gør en forskel og føler sig værdsat og lære at udtrykke følelser og behov. Ligeledes prioriterer vi at støtte barnet i at kunne udsætte egne behov, at vente på tur – fx ved håndvasken, hjælp i garderoben, til en aktivitet/tur, når maden sendes rundt, til at fortælle, til at vælge sang/ historie/bevægelse osv.

Vi lægger vægt på at give mulighed for at udvikle børnenes kompetencer og modstandskraft til at klare udfordringer, tåle nederlag og håndtere frustrationer og altså ikke "pakke børnene ind i vat". For eksempel skånes børnene ikke for at tabe i spil, komme sidst i kapløb, at være den, der mangler en løbecycle/plads på gyngen/komme med. De følelser dette måtte medføre møder vi på en anerkendende måde, og vi støtter barnet i at finde handlemuligheder.

Vi støtter børnene i at blive selvhjulpne, og vi skaber rammer, der understøtter barnets lyst til udfordringer og til at sige ja til nye ting for eksempel teater, lege, oplevelser, mennesker, aktiviteter mm.

2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV

Kommunens fastsatte overordnede læringsmål:

Jf. TOPI (Tidlig opsporing og indsats) arbejder vi ud fra tre grundlæggende værdier:

1. Barnets adfærd ses i den sociale kontekst, hvori barnet indgår. Fokus på barnets ressourcer og ikke dets mangler.
2. Forældrene er aktive samarbejdspartnere. Forældrene er en ressource.
3. Det tværfaglige professionelle samarbejde og de tværfaglige ressourcer vægtes højt. Der skabes fælles begreber og forståelse af hinandens praksis.

I forhold til børn, som viser tegn på mistrivsel, skal analysemodellen anvendes til at undersøge barnets signaler som grundlag for en tidlig indsats.

Dagtilbuddets læringsmål for børn med særlige behov:

ALLE børn skal føle sig accepteret og som en vigtig del af et fællesskab.

Vi arbejder systematisk med TOPI og de redskaber der hænger sammen med det. Vi laver trivselsmåling i basisgrupper og de børn der "slår ud" i rød eller gul position, bringes op på fællesforum. Dette gøres for at få så bredt et billede af barnet, som muligt. Hermed sætter vi de voksnes roller i spil. Er det mig, der er årsag til, eller fastholder barnet i det vi ser?. Når alle børn er placeret i rød, gul eller grøn position, mødes basisgruppen med leder til ledersparring om børnenes trivsel. Her er der fokus på de børn der er i gul eller rød position, og vi drøfter hvad der kan være på spil. Vi starter på at lave en analysemodel, der skal gøre os klogere på hvad vi vil undersøge/observere før forældrene bringes på banen. Når vi er blevet klogere på dette, bringes forældrene på banen. Forældrene inviteres til et møde med leder og basispædagog, hvor vi sætter ord på vores bekymringer. På dette møde arbejder vi videre med analysemodellen, så forældrenes tanker også kommer i spil. Dette møde afsluttes med aftaler om hvad der videre skal ske. Det kan være at forældrene opgave er at få tjekket barnets syn eller hørelse. Det kan være vi har brug for andre øjne eller ører på bekymringerne, så vi indkalder til fokusgruppemøde. Der aftales altid hvordan "sagen" sluttes. Herunder opfølgning, møder m.m.

2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter til inklusion:

Vi anerkender, at vi alle er forskellige, og sikrer at alle kan deltage i vuggestuens aktiviteter og sociale fællesskaber. Det gælder lige fra det stille barn, der opholder sig for sig selv, til det urolige barn, som måske ender i konflikter.

Vores grundlæggende opfattelse er, at børns oplevelser og erfaringer med at være del af et ligeværdigt fællesskab, forøger deres muligheder for læring og udvikling. Inklusion er et udtryk for bestræbelser på, at det enkelte barn støttes i at kunne indgå i sociale fællesskaber, og at vores læringsmiljø indrettes således, at børnene kan deltage ud fra alder og udviklingsmæssige ressourcer.

Inklusion handler således om at høre til, og at barnet er en del af et udviklende og forpligtende fællesskab. Gennem inklusion værdsætter vi mangfoldigheden og åbner os i et ligeværdigt samspil mod omverdenen. Den enkelte føler sig således anerkendt, bidragende og nødvendig. Dette er en gensidig proces, der gælder for både børn og voksne. Inklusion handler også om, at vi som voksne har særligt fokus på at støtte denne proces.

Vi arbejder målrettet med overgange, både internt og eksternt. Vi anvender materialet der ligger i TOPI og har særlig fokus på at, "det nye" barnet skal til, kan arbejde videre på det barnet har med sig.

Forældrene inddrages i overgangene og byder aktivt ind med hvad der ex. kendetegner barnet, hvilke kompetencer det besidder og hvilke udfordringer barnet har. På denne måde sikrer vi barnet ikke får en ny start, men en start hvor barnet bliver forstået fra starten.

2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN

Kommunens fastsatte overordnede sprogindsats:

I dagtilbud kan sprogvurderingen foretages fra barnet er 2 år og 10 mdr. Ved særlige behov kan dagplejeren udarbejde et TRAS-skema.

Alle 3-årige skal sprogvurderes. Det anbefales, at de 3-årige - når vurderingen viser, at de har behov for en særlig eller fokuseret sprogindsats - revurderes ved en 5-årsscreening. Det er lederens ansvar at udføre sprogvurderingen og sætte en eventuel sprogindsats i værk. Til sprogvurderingen anvendes Rambølls modul, og den foretages af en pædagog i institutionen.

Dagtilbuddets sprogindsats:

Vi arbejder målrettet med børnenes sprogudvikling. Vi sprogvurderer alle børn når de er 2.10 år, og vurderingen følger barnet videre i huset. For at tilgodese børnene har vi valgt at, ved de børn vi før, testen, vurderer har udfordringer, er det vuggestuens pædagog der sprogvurderer sammen med den pædagog der skal "overtage" barnet. På denne måde sikrer vi os at barnet bliver forstået fra start og ikke mindst kan der arbejdes videre med den viden vi har. Der sættes diverse tiltag i gang, for videreudvikling af sproget. Det kan være i aktiviteter i mindre grupper, kønsopdelte, aldersopdelte osv., det afhænger af udfordringerne.

2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Kommunens fastsatte arbejde med overgange:

Det er Byrådets mål, at der er sammenhæng og helhed i børnenes liv. Det gør vi ved at arbejde systematisk med at skabe gode overgange for børn og inddrage forældrene i det arbejde.

I Viborg Kommune ønsker vi, at der opstilles mål for overgange mellem dagpleje og børnehus for at sikre, at alle børn får den bedst mulige overgang fra et dagtilbud til et andet. For at sikre at vigtig viden ikke går tabt i overgangene, har Viborg Kommune udviklet en fælles overgangsmodel og et fælles overgangsskema i forbindelse med TOPI.

Dagtilbuddets arbejde med overgange og sammenhæng:

Vi arbejder målrettet med de gode overgange, og anvender materialerne der er i TOPI. Vi vurderer det enkelte barn mht. evt. udfordringer ved børnehavestart. Når barnet fylder 2½ år inviterer vi forældrene til samtale omkring dette. Her drøfter vi sammen med forældrene om der er særlige hensyn der skal tages ifht. start i børnehave. ex. hvornår og ikke mindst hvordan barnet skal starte i børnehaven. Har barnet evt. brug for at vente til en kammerat i vuggestuen også bliver 3 år? Det vurderes fra barn til barn. Vi flytter ALDRIG børnene pr. automatik. Det er altid en individuel vurdering. Til samtalen har vi også fokus på hvilke færdigheder det vil være godt for barnet at have, når det skal i børnehave. ex. ble fri, ingen sut osv. Der drøftes også hvordan vi sammen med forældrene, kan hjælpe barnet til at opnå disse færdigheder ex. at blive renlig. Når der er sat dato for overflytningen påbegyndes der ca. 4 uger før start en fokuseret indsats med henblik på den gode overflytning. Den basispædagog der skal "overtage" barnet, "nærmer sig barn og forældre". Basispædagog i vuggestuen følger barnet og støtter det i at sove sammen med børnehavebørn, spise sammen med børnehavebørn osv. Her skal nævnes at vi arbejder med "åbne døre" hvilket betyder at rammer og alle voksne er kendte for alle børn. Drejer det sig om overflytning til andet børnehus, tager vi initiativ ved at kontakte det børnehus der skal modtage, for at lave en aftale vedr. overlevering. Til denne samtale deltager forældrene også. Forældrene besøger selv det nye sted, det er vi ikke en del af. Et par mdr. efter start i nyt børnehus, kontakter basispædagog forældrene for at høre hvordan det går.

2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter for arbejdet med overgange og sammenhæng:

Vi har en fokuseret indsats vedr. overgangen fra vuggestue til børnehave. Se tidligere beskrivelse. Når barnet er ca. 2½ år vurderer vi hvor barnet er udviklingsmæssigt, her tænkes på robustheden ifht. start i børnehaven. Er der særlige tiltag der skal sættes i gang involveres forældrene altid, da vi betragter det som et fælles ansvar at børnene er klar til det nye.

Basisvoksen udfordrer / pirrer nysgerrigheden, barnet der skal overflyttes. ex.

- leger i børnehaven
- spiser med i børnehaven
- aktiviteter / ture med gruppen barnet skal være en del af
- sover sammen med børnehavebørnene
- ny basisvoksen "gør sig til".
- ny basisvoksen "møder barnet" i vuggestuen - det kendte
- ny basisvoksen tager kontakt til forældrene
- 2-3 mdr. efter start i børnehaven inviteres forældrene til en snak om starten

Illustration 3

3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN

Dagtilbuddets beskrivelse:

Børnehuset Møllehøj er en integreret institution, med en normering på ca. 84 børn, fordelt med ml. 53 til 65 børn i gruppen for de 3-6 årige og ml. 14 til 19 børn i gruppen for de 0-3 årige. Børnene kommer hovedsageligt fra Bruunshåb, Tapdrup, Vinkel, Sdr. Rind og Rindsholm. Typisk børn der forventes at blive indskrevet på Møllehøj skolen ved skolestart.

Vores adresse er Ådalshøjen 2 i Bruunshåb, der er et lille lokalsamfund ca. 4 km. fra Viborgs centrum.

Vi bestræber os hele tiden på at vores personalegruppe består af mænd / kvinder, nyuddannede / stor erfaring, og unge / ældre.

Viborg kommunes personalepolitik, her tænkes på omplaceringspuljen, bremser desværre dette. Vi kan ikke altid "sætte det rigtige hold til opgaven", til stor frustration for alle.

Vi betragter hele børnehuset som en helhed hvilket betyder at alle ansatte kan / vil arbejde med børn i alderen 0-6 år.

I det daglige fungerer børnehuset som en helhed, hvor hvert enkelt barn kan vælge mellem planlagte aktiviteter og/eller spontan leg. De fysiske rammer er funktionsopdelt, og der er 4 aldersopdelte basisgrupper, med 1, 2 el. 3 basisvoksne tilknyttet, det afhænger af børnetallet. Dette betyder at hvert barn har "deres voksen", som i det daglige er opmærksom på det enkelte barn og som sørger for at forældrene er orienteret, om hvordan barnet har det her i børnehuset. Basisvoksen er den der tager imod nyt barn / forældre, og i det hele taget er ansvarlig for det enkelte barns trivsel her.

Basisgrupperne spiser altid sammen—det samme sted.

De 4 grupper= Biller: 0-2 år, Myre: 3-4 år, Mus: 4-5 år, Tudser: 5-6 år.

I august måned "rykker" børnene + basisvoksen op i næste gruppe. Billederne bliver myre, når de bliver 3 år eller efter aftale, med forældre, det afhænger af barnets kompetencer.

Vuggestuegruppen er pt. på 16 børn, 5 drenge og 12 piger.

Udfordringer: særligt sårbare børn når de starter i vuggestue - forældrene er ikke guidet i hvordan de bedst ruster deres børn til vuggestue start

3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er følgende prioritering af de enkelte læreplanstemaer angivet:

	Fordeling i %
Alsidig personlig udvikling	20,0
Sociale kompetencer	20,0
Sproglig udvikling	20,0
Krop og bevægelse	15,0
Naturen og naturfænomener	15,0
Kulturelle udtryksformer og værdier	10,0

Kommentar

Vi oplever i stigende grad meget usikre børn og forældre der udtrykker usikkerhed ifht. om de gør det rigtige og godt nok. Vi modtager skrigende børn der kæmper for sin ret og forældre der "står på hovedet" for at skabe ro. Vi ser det som frustrerede børn der søger voksne der tager ledelse. Derfor har vi valgt at have særligt fokus på det hele barn, og ikke mindst på det velfungerende, robuste barn der udvikles mht. kompetencer og modstandskraft til at klare de udfordringer de møder. Ex., der stilles krav, tåle nederlag og håndtere frustrationer. Vi håber på at, ved at tage fat allerede i vuggestuen, kan vi være med til at ruste børnene og forældrene, så vi får en win win situation = børn i bedre trivsel skaber grobund for et endnu bedre børneliv.

3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er det angivet, at følgende værktøjer særligt benyttes til dokumentation af arbejdet med læreplanerne:

- Læringshistorier
- Praksisfortællinger
- Foto
- Video
- Iagttagelser/observationer
- Børneinterview
- dagbøger på børnenettet

3.4 METODER TIL EVALUERING

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at der er benyttet følgende metoder til at evaluere arbejdet med læreplanerne:

- FCCERS
- SMTTE
- Relationsskema
- analysemodel

3.5 DAGTILBUDDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, hvordan evalueringer skal anvendes til udvikling af den pædagogiske praksis:

Dokumentation og evaluering bruges aktivt i vores arbejde med børnene. Vi evaluerer i basisgrupper og på tværs af grupperne. Vi opnår hermed en alsidig evaluering. Vi bliver klogere på egen praksis og det kommer børnene til gode. Resultater i FCCERS bruges også til at opkvalificere vores praksis.

Illustration 4

4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER

4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med alsidig personlig udvikling angivet:

Børn er forskellige, og alle er unikke. Derfor møder vi barnet anerkendende, ser barnet uden at vurdere det og giver barnet følelsen af at være ok, som det er.

Vi lægger vægt på at give mulighed for at udvikle børnenes kompetencer og modstandskraft til at klare udfordringer, tåle nederlag og håndtere frustrationer og altså ikke "pakke børnene ind i vat". For eksempel skånes børnene ikke for at tabe i spil, komme sidst i kapløb, at være den, der mangler en løbecycle/plads på gyngen/komme med. De følelser dette måtte medføre møder vi på en anerkendende måde, og vi støtter barnet i at finde handlemuligheder.

Personalet støtter børnene i at blive selvhjulpne, og vi skaber rammer, der understøtter barnets lyst til udfordringer og til at sige ja til nye ting for eksempel teater, lege, oplevelser, mennesker, aktiviteter mm.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Målet er at børnene udvikler selvværd, robusthed og livsduelighed. De skal opleve sig selv som selvstændige individer med egne følelser og meninger. Det enkelte barn skal lære at mærke egne grænser og at kunne sige til og fra i forhold til disse. Barnet skal opleve, at det gør en forskel og føler sig værdsat og lære at udtrykke følelser og behov. Ligeledes prioriterer vi at støtte barnet i at kunne udsætte egne behov, at vente på tur – fx ved håndvasken, hjælp i garderoben, til en aktivitet/tur, når maden sendes rundt, til at fortælle, til at vælge sang/ historie/bevægelse osv.

Vi tror på at tydelige voksne giver trykke børn.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene viser omsorg og glæde
2. Tegn: Børnene siger til og fra
3. Tegn: Børnene anvender babytegn
4. Tegn: Børnene kan tage afsked med sine forældre ved aflevering
5. Tegn: Barnet tager kontakt til hinanden + de voksne
6. Tegn: Børnene tager selv mad og sender skåle og fæde rundt
7. Tegn: Børnene vasker hænder og pudser næse
8. Tegn: Børnene lægger selv vaskeklud + hagesmæk til vask
9. Tegn: Børnene beder selv om vaskeklud, når de er mætte
10. Tegn: Børnene hælder selv vand op

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

1. Tiltag: Vi arbejder med babytegn
2. Tiltag: Vi sætter ord på følelser
3. Tiltag: Vi sætter ord på handlinger
4. Tiltag: Vi gør børnene opmærksomme på andre børns kompetencer og følelser
5. Tiltag: Børnene er aktive under alle måltider
6. Tiltag: Vi har særlig fokus på personlig hygiejne
7. Tiltag: Vi har særlig fokus på vilje og selvstændighed
8. Tiltag: Varme vaskeklude sendes rundt efter alle måltider

4.2 SOCIALE KOMPETENCER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sociale kompetencer angivet:

I barnets første leveår skal nogle af grundstenene lægges i dette sociale fundament, hvorpå der skal bygges gennem hele livet. Vuggestuen har et medansvar for at skabe muligheder for dette. Det handler om venskaber, deltagelse, fællesskab, sociale spilleregler, at kunne aflæse andre børn og handle derefter og at kunne bruge sproget som socialt redskab ift. kommunikation, forhandling, samarbejde og konfliktløsning.

Børnene lærer sig sociale kompetencer primært ved at færdes i sociale sammenhænge – leg, fælles aktiviteter og samspil med andre børn og voksne.

Barnets leg, barnets etablering af relationer til andre børn og muligheden for at udvikle venskaber har derfor en meget høj prioritet i Børnehuset Møllehøj. Vi arbejder på at skabe gode betingelser/præmisser for børns leg. Personalet har ansvaret for at skabe rum og mulighed for relativ uforstyrret leg, og personalet har ansvaret for at inspirere til leg gennem oplevelser, viden, aktiviteter mm.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sociale kompetencer angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Målet er, at barnet udvikler en begyndende kompetence til;

- at etablere venskaber
- at indgå i fællesskabets spilleregler
- at kunne kommunikere følelser

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene jubler / viser glæde når de ser hinanden
2. Tegn: Børnene taler om hinanden der hjemme
3. Tegn: Børnene er opmærksomme på hinanden
4. Tegn: Børnene hjælper hinanden

5. Tegn: Børnene ytrer ønske om ex. sidekammerat til frokost
6. Tegn: Børnene vælger til og fra indenfor fastlagte rammer
7. Tegn: Børnene pudser selv næse - og hjælper hinanden
8. Tegn: Børnene udfordrer sig selv
9. Tegn: Børnene udtrykker ønske om at være med fællesskabet
10. Tegn: Vi er gode rollemodeller - siger goddag og farvel = skæper børnenes påmærksomhed på hinanden

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med sociale kompetencer angivet:

1. Tiltag: Vi matcher børnene ud fra kompetencer, køn, alder og interesser
2. Tiltag: Vi gør forældrene opmærksomme på børnenes venskaber
3. Tiltag: Vi skaber tid og rum
4. Tiltag: Vi sætter ord på følelser - orer sig - ked af det - angst -
5. Tiltag: Vi respekterer og anerkender det enkelte barn
6. Tiltag: Vores rammer appellerer til selvstændighed; kurve til hagesmække, vaskeklude m.m. er i børnehøjde
7. Tiltag: Vores rammer appellerer til selvbevidsthed; billeder og navn på højstole, så børnene selv kan finde stol til måltiderne

4.3 SPROGLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sproglig udvikling angivet:

Behovet for at forstå og blive forstået er drivkraften, når barnet lærer sprog – det vil sige, at det især er igennem relationer til nære voksne, at sproget udvikles. Dialogen eller aktiviteten skal være meningsfuld for barnet og pirre dets nysgerrighed, derved bliver det muligt for barnet at fokusere opmærksomheden – hvilket er en forudsætning for læring. Hverdagen i vuggestuen er fuld af muligheder for at skabe øjeblikke med fokuseret opmærksomhed – både i de planlagte aktiviteter, spontane lege og i forbindelse med omsorgsopgaverne. Når det er muligt, prioriterer vi at dele børnene op i mindre grupper. Det betyder, at vi kan målrette aktiviteter og lege til barnets aktuelle niveau og interesser, samtidig med at det i højere grad er muligt at opnå en tæt kontakt til det enkelte barn. Vi lægger stor vægt på, at børnene – i det omfang de formår – selv udvikler sprog.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sproglig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vores mål er at børnenes bliver varieret og nuanceret:

- udvikler ordforråd og begreber
- udtrykker følelser og behov
- føler sig forstået

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene bruger babytegn
2. Tegn: Giver respons på de, som ander siger og gør
3. Tegn: Børnene viser initiativ- og tager initiativ - taler med hinanden
4. Tegn: Børnene kontakter hinanden
5. Tegn: Børnene imiterer (kropssprog og tale)
6. Tegn: Børnene kender dagens rutiner
7. Tegn: Børnene spørger - undrer sig og søger kontakt
8. Tegn: Børnene søger øjenkontakt og siger noget
9. Tegn: Børnene fortæller om sine oplevelser

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med sproglig udvikling angivet:

1. Tiltag: Vi bruger babytegn. Forældrene har kopi med de tegn vi bruger
2. Tiltag: Vi sætter ord på handlinger
3. Tiltag: Børnene deltager aktivt i de daglige gøremål
4. Tiltag: Vi arbejder med sporg- og temaposer
5. Tiltag: Vi skaber tid og rum til at udtrykke sig
6. Tiltag: Kontakten er i øjenhøjde
7. Tiltag: Vi synger og læser
8. Tiltag: Vi vil træne hukommelse
9. Tiltag: Vi stiller åbne spørgsmål og giver tid til respons
10. Tiltag: Vi har fokus på at være i dialog, fortælle hvad vi gør, hvad der skal ske, og hjælper dem med at sætte ord på deres handlinger, oplevelser og følelser.

4.4 KROP OG BEVÆGELSE

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med krop og bevægelse angivet:

Børn i alderen 0-3 år er deres krop.

Kroppen er i centrum, når det drejer sig om barnets væren i - og væren en del af verden. Kroppen er dermed ikke bare et objekt, som bærer hovedet rundt, og som intellektet blot kan bruge som et nyttigt instrument. Kropsligheden er barnets måde at være i verden på, men også dets måde at tilegne sig verden på. Det er gennem sanserne, at barnet oplever andre individer, omverdenen og sig selv. Barnets kropslige fundament grundlægges via stimulering af de kropslige sanser. Velstimulerede kropslige sanser er afgørende for barnets selvhjulpenhed, kropsbevidsthed og for grundbevægelserne. Kroppen skal være aktiv, verden skal opleves, mærkes, gøres med og i kroppen.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med krop og bevægelse angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vores mål er at;;

- styrke kropsbevidsthed, kontrol over kroppen, kroppens muligheder og begrænsninger
- styrke og udvikle barnets motorik
- barnet bliver selvhjulpne i hverdagen, af- og påklædning, vaske hænder m.m.
- barnet bevæger sig og har det sjovt

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene viser glæde ved lege og aktiviteter
2. Tegn: Børnene kan selv - eller øver sig på, at tage tøj af og på
3. Tegn: Børnene ved hvor ex. ryggen er, når vi leger en leg
4. Tegn: Børnene tager selv initiativ til at vaske hænder, ex. før frokost
5. Tegn: Børnene sender maden rundt og tager selv mad på tallerken
6. Tegn: Børnene hælder selv vand op
7. Tegn: De voksne er fysisk aktive
8. Tegn: Børnene går, hopper, kravler og løber
9. Tegn: Efterligner andres bevægelse med kroppen
10. Tegn: Tager initiativ til renlighed

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med krop og bevægelse angivet:

1. Tiltag: Fysiske rammer inde og ude, inspirerer til fysisk aktivitet
2. Tiltag: Vi er rollemodeller og er aktive
3. Tiltag: Vi inspirerer og opfordrer til bevægelse
4. Tiltag: Vi sætter ord på handlinger og guider barnet
5. Tiltag: Børnene er aktive ved måltiderne
6. Tiltag: Udklædning og afprøvning af sig selv i forskellige roller
7. Tiltag: Danse og lege hvor kroppen er i fokus
8. Tiltag: Vi har særlig fokus på personlig hygiejne
9. Tiltag: Vi leger ude og inde hver dag

4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med naturen og naturfænomener angivet:

Naturoplevelser i barndommen bidrager både til den følelsesmæssige, mentale og fysiske udvikling. Naturen giver rum for oplevelser og aktiviteter på alle årstider og i al slags vejr. Naturen omgiver os og indebærer blandt andet: Døgnet og årets gang, vejret, himmellegemer, plante og dyreliv. Naturen er altså lige udenfor vinduerne, på legepladsen, og når vi tager på tur til ex. åen, marker og skov. Børnene kan få vigtige erfaringer, eksperimentere og hente viden om naturfænomener og sammenhænge. Inddragelse af naturen kan også danne grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Børnene skal opleve naturen med sanserne – se, mærke, høre, smage og lugte.

Børnenes opmærksomhed om dyr og planter i naturen skal skærpes.

Børnene udvikler respekt og forståelse for naturen

Børnene får viden om natur og naturfænomener

Børnene skal gøres bekendt med og have forståelse for planter, dyr, årstider og vejr.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene SER fluer, myrer, fugle m.m. på eget initiativ
2. Tegn: Børnene er nysgerrige og stiller spørgsmål om naturen
3. Tegn: Børnene holder øje med det der sker; fugleunger, forårsblomster, sne osv.
4. Tegn: Børnene kigger i fagbøger
5. Tegn: Børnene kigger på Ipads
6. Tegn: Børnene smager på og lugter til

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

1. Tiltag: Måltrettet brug af "uderummet". Skoven, åen, heden og legepladsen
2. Tiltag: Alle børn er så vidt muligt ude mindst 1 gang om dagen
3. Tiltag: Vi følger årets gang i naturen. Forår - sommer -efterår og vinter
4. Tiltag: Faglitteratur vedr. dyr og planter er i børnehøjde
5. Tiltag: Fuglebad og foderbræt, i børnehøjde
6. Tiltag: Benytter os af naturskolens mange tilbud, både på naturskolen og i lokalområdet

4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Dagtilbud skal give børn mulighed for at opleve kunst og kultur og for selv at udtrykke sig æstetisk. Kultur er udtryk for menneskers forståelse af og tilgang til verden. Det er gennem mødet med andre og det anderledes, at man definerer sit eget kulturelle ståsted og genkender egne kulturelle rødder. Mødet med andre udtryksformer giver børn kendskab til, at menneskers sprog, vaner og levevilkår kan være forskellige.

Temaet omhandler udtryksformer som børnelitteratur, film, faglitteratur, teater, musik, billeder med mere. Men også deltagelse i kunstneriske arrangementer, udflugter til kulturelle tilbud i lokalsamfundet og andet kan bidrage til børns kulturelle kendskab.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vores mål er at børnene;

- kender til danske traditioner.
- skal arbejde med forskellige udtryksformer; rollespil, sang, dans, billedkunst osv.
- i alderen 1½-3 år skal se børneteater mindst 1 gang om året

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene kender til nogle af traditionerne ex. - heks til skt hans - nisser til jul - æg til påske
2. Tegn: Børnene viser interesse for dans og musik - kender sangene og ved hvad der skal ske
3. Tegn: Børnene ytrer ønske om kreative aktiviteter
4. Tegn: Børnene er aktive når vi læser bøger

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

1. Tiltag: Farver, maling, papir, sakse, lim osv er i børnehøjde
2. Tiltag: Børnenes kunstværker værdsættes og udstilles
3. Tiltag: Teaterforestillinger på børnebiblioteket
4. Tiltag: Personalet tager initiativ og sætter igang
5. Tiltag: Vi arbejder med forskellige traditioner; jul, Lucia, nisseløb, Fatselavn, påske, skt. hans m.m.
6. Tiltag: Grisefest for børn, forældre og personale
7. Tiltag: Rollespil ex. de tre bukkebruse - bjørnen sover
8. Tiltag: Sanglege ex. hopper som en frø - farven på ryggen
9. Tiltag: Dialogisk læsning

Illustration 5

5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE

5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er arbejdet med børnemiljøet beskrevet med følgende ord:

Dagtilbuddets beskrivelse:

For at støtte børnene i deres udvikling, har vi først og fremmest fokus på omsorg, tryghed og anerkendelse. Verbalt og fysisk udviser vi omsorg for børnene, anerkender børnenes følelser, samt følger husets daglige struktur med faste spisetider og sovetider. Vi ser barnet, hvor barnet er og støtter til nærmeste udviklingszone. Dette gør vi ved at sørge for en balance mellem udfordringer og ressourcer, så barnet bliver stimuleret og opnår succesoplevelser. Vi laver også aktiviteter i mindre grupper, hvor der er fokus på det enkelte barns udviklingstrin, samt børnenes interesser og dermed også et godt børnemiljø for læring, inden for børnenes nærmeste udviklingszone. Derved bliver også børn med særlige behov inkluderet i vores praksis.

Den faste daglige struktur giver børnene noget genkendeligt og en tryghed, som giver et godt samspil mellem børn og voksne. Dermed er der lagt en fast base, så børnene også psykisk kan overskue nye tiltag af aktiviteter.

Både inde og udendørsmiljøet indbyder til relationsdannelser. Der er mulighed for at deltage i aktiviteter i større grupper af børn, hvor vi også samarbejder med børnehaven, men også mulighed for at gå fra med enkelte børn, eller evt. en voksen.

Børnene har altid mulighed for at få omsorg, tryghed og trøst hos en voksen, og dermed lærer børnene at vise empati for de andre børn / hinanden. I det hele taget har vi fokus på den gode stemning hvor de er plads til alle.

5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er anvendelsen af børnemiljøvurderinger til at skabe inkluderende læringsmiljøer beskrevet med følgende ord:

Dagtilbuddets beskrivelse:

For at opkvalificere aktiviteter og børnemiljøet, der bidrager til opfyldelse af de opstillede mål inden for læreplanstemaerne, vil vi benytte os af iagttagelser/observationer og dialog med børnene.

Vi vil til måltiderne, hvor vi er inddelt i mindre børnegrupper, motivere til dialog om ex. formiddagens pædagogiske aktiviteter.

Ud fra børnenes verbale sprog, kropssprog og fokuspunkter vil vi vurdere aktiviteterne i børneperspektiv. Aktiviteterne vil blive justeret efter behov, og da det jo er vuggestuebørn vi arbejder med, er det de voksne, og deres oplevelse/opfattelse der vurderer, ud fra børnenes udsagn og reaktioner. Derved får vi større fokus på børnenes interesser, får opkvalificeret aktiviteterne og dermed også læringsmiljøet.

Vi vil til gruppemøderne debattere børnenes udmeldinger, konkrete situationer og tiltag, så vi kan udvikle fagligheden og kvaliteten.

6 AFSLUTNING

Nu er læreplanen færdig skrevet og denne kan findes på vores hjemmeside. Alle ansatte har eget eksemplar og bruges når vi planlægger og evaluerer vores praksis. Forældrerådsrepræsentanterne får hvert et eksemplar. Arbejdet med næste udgave påbegyndes i efteråret 2018.

Hjernen&Hjertet

Hjernen&Hjertet er et IT-system, som Rambøll har udviklet til at understøtte arbejdet med udvikling og dokumentation af kvalitet i dagtilbud.

Systemet hedder "Hjernen&Hjertet", fordi det forener den logisk-rationelle "hjerneaktivitet" det er at måle og dokumentere kvalitet, med den "hjerteaktivitet", det er at levere kvalitet i samværet med vores fælles børn.

Hjernen&Hjertet samler oplysninger fra de pædagogiske læreplaner, oplysninger til pædagogisk tilsyn, "Dialogprofiler" til brug i forbindelse med forældresamtalerne og andre oplysninger om den pædagogiske kvalitet.

Oplysninger fra alle disse forskellige dokumentationsopgaver, suppleret med kommunale nøgletal gør det muligt gennem Hjernen&Hjertet at give alle et bedre overblik over kvaliteten i det pædagogiske arbejde.

Du kan læse mere om Hjernen&Hjertet på hjemmesiden: **www.hjernenhjertet.dk**